

גוט שבת Gut Sábész

20. évfolyam 5. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 17:28 • אדר"ה חשון תשע"ח • 2017. 10. 20. • פרשת נח • Szombat kimenetele: 18:32

Szukkot, a felvonulások ünnepe

Véget értek az őszi ünnepek, lassan visszatérünk a csendesebb hétköznapokba. Ez sokszor nehéz, fáj elszakadni az ünnepek emelkedett hangulatától (és a rövidített munkahetektől). Annnyira, hogy még kifejezés is létezik erre az állapotra: „ünnepek utáni letargiának” nevezik. Jóllesik ilyenkor egy kicsit még meghosszabbítani az ünnepi hangulatot azzal, hogy visszatérünk a szép pillanatokra.

Így például arra, hogy idén több mint 60 000 ember részvételével zajlott le a Jeruzsálemi Felvonulás, melyre a világ 80 országából érkeztek résztvevők. A rendezvény célja, hogy a világ nemzeti elismerjék Jeruzsálemet, mint Izrael fővárosát és kifejezzék szolidaritásukat a zsidó állammal. És miért éppen Szukkotkor rendezik? Azért,

mert a Szentély idejében ilyenkor özönlöttek a világ minden pontjáról az emberek Jeruzsálembe, ahol minden népért külön imádkoztak és mutattak be áldozatot az ünnepen. Hasonló lehetett a légkör, mint most, amikor az izraeli és a saját országok zászlajait lengető tömeg átvonul Jeruzsálem központján.

A Szentély idejében a leglátványosabb programot a vízmerítés ünnepe, a *Szimchát bét haso'évá* jelentette. Ma is szokás ennek emlékére vidám táncos mulatságokat rendezni. A Borow Parkban például a Chábád által rendezett ünnepségen több százan táncoltak az ebből az alkalmából adott koncerteken.

Szukkot kétségtelenül legnagyobb összejövetele napjainkban a Siratófalnál elhangzó papi áldás. (Míg Izraelben minden

reggeli imában, illetve szombatoként a muszáf ima során is elhangzik a birkát hákohánim, amennyiben jelen van legalább egy *kohén*, addig a *gálut*ban csak ünnepeken szokás a *düchenolás*.) Évente kétszer, Peszách és Szukkot félünnepi napjain különleges birkát kohánimot tartanak Izraelben. Emberek tízezrei gyűlnek össze a Siratófalnál, hogy meghallgassák több száz kohén áldását. A szokást Menáchem Mendel Gáfner jeruzsálemi rabbi vezette be 1970-ben. A rabbi – egy talmudi részlet alapján, mely arról beszél, hogy milyen pozitív hatásai vannak a papi áldásnak még akkor is, ha nem áll a Szentély – úgy gondolta, hogy a háborús időszakban, melyben éltek, az embereknek szüksége van erre a különleges hatású élményre.

Legyen ön is CEDEK-önkéntes!

Sokan szeretnének önkéntesként segíteni valamilyen cél elérésében, de nem tudják, hogy kezdjenek hozzá. A CEDEKben mindenki találhat magának feladatot. Szeptembertől indul ismét ételosztási akciónk. Ide és a folyamatos önkéntes munkákra is várjuk a jelentkezéseket!

Regisztráció:

www.cedek.hu/onkentesseg

Újra sábaton Ráckeven!

Már lehet jelentkezni a következő Duna-parti hétvégére, melynek témája: *Lenni vagy nem lenni – A létezés nagy kérdései*.

Időpont: november 3-5.

További információ

és jelentkezés: 061 268-0183;

posta@zsido.com

Újra együtt csúszunk!

Ötödik alkalommal rendezik meg az EMIH családi sítáborát. Az úti cél idén is a murai Kreischberg sípálya (Ausztria). A pályaszálláson helyben főzött, glatt kóser ellátást tudnak nyújtani a résztvevőknek. A síeléssel töltött nap után közös programokhoz lehet csatlakozni, Köves Slomó rabbi és Megyeri András Jonatán izgalmas, interaktív óráin a zsidóság korábban nem ismert részeibe lehet bepillantani. A december 21-27. között megrendezendő családi sítábor ára felnőtteknek 150 ezer, gyerekeknek 110 ezer forint, mely a szállást és a teljes glatt kóser ellátást foglalja magába.

Jelentkezés és további

információ Szilánk Zsuzsánál:

06309903694;

szilank.zsuzsa@zsido.com

Hetiszakasz

A megromlott emberiség

Szakaszunkban – *Noách* (1Mózes 6:9–11:32.) – a fiatal emberiség már annyira romlott, hogy megérett a pusztulásra. Isten „megbánta”, hogy a világot és az embert megalkotta, és elhatározza, hogy elpusztítja a világot, özönvizet hozva rá. Csupán *Noé* (Noách) található érdemesnek, hogy megmeneküljön egy bárkában,

amelyben minden élőlény képviselve van. Utóbb ebből a családból – *Noách* három fiából – alakul ki az újabb emberi társadalom, miután Isten megígéri, hogy többé nem támaszt vízözönt. A szakasz végén feltűnik *Ávrám* (a későbbi *Ábrahám*), *Sém* leszármazottja, aki a monoteizmus letéteményese lesz.

Zsidó híradó

Az EMIH tulajdonába került a Zsigmond Király Egyetem

Az október 11-én, szerdán lezárult, 18 hónapot felölelő tárgyalási és tranzakciós folyamat eredményeként az EMIH tulajdonába került a Zsigmond Király Egyetemet üzemeltető ZSKF Fenntartó Kft. A teljes vételár önerő részét a hitközség külföldi támogatóinak hozzájárulásával finanszírozta, ehhez járult hozzá a Magyar Fejlesztési Bank további 1,1 milliárd forintos hitelösszeg biztosításával. A tranzakcióval a szűkebb értelemben vett zsidó közösséget és a többségi társadalmat egyaránt kiszolgáló saját szeretetszolgálatot, idősotthon-hálózatot és a bölcsődétől a gimnáziumig terjedő oktatási intézményrendszert fenntartó EMIH egy meghatározó lépéssel közelebb került a felsőoktatási szerepvállalására vo-

natkozó hosszú távú stratégiája megvalósításához.

A tulajdonszerzéssel az EMIH valóra tudja váltani azt az elképzelését, hogy a kiterjedt nemzetközi kapcsolatszerzésének mozgósításával a világ innovációs központjaiban megszokott oktatási színvonalhoz közelítő, elsősorban az üzletember-képzésre és a legkorszerűbb társadalomtudományi ismeretek átadására összpontosító felsőoktatási központot hozzon létre a magyar fővárosban.

A most lezárult vásárlással sem az egyetem eddigi szerkezeti felépítése, sem a világi, szekuláris jellege nem fog változni. A hitközség tervezi a hittudományi képzés elindítását is, a világi oktatást nyújtó lokációtól elválasztott helyszínen.

A túlélők küldetése

Számoljunk egy kicsit: négy férfinek és négy asszonynak (Noé, a felesége, három gyermekük és az ő feleségei) kellett gondoskodnia a világ összes állatfajából egy hímről és egy nőtényről. Így, még ha nem is számolunk a mérhetetlen bánattal, melyet a világ szemük láttára történő elpusztulása okozott bennük, a bárkán töltött idő már önmagában véve is egy kegyetlen tortúra volt, melyben minden pillanatot a hatalmas állatsereglet gondozásának kellett szentelniük.

A rabbinikus irodalom megemlíti, hogy az örült tempójú tendők miatt Noé az utazás végén már teljesen elhasználódott és vért köhögött. Ezt tetézte, hogy miután egy kicsit késett az etetéssel, egy oroszán éhségében rátámadt és megnyomorította.

Szomorú vádirat ez egy olyan világ ellen, ahol tudjuk, hogy túl gyakran kapnak bántást pont azok a jótét lelkek, akik önzetlenül és önként segítenek másokon, hogy azok aztán bántással viszonzozzák a segítséget. Sok szempontból a mi Holokauszt utáni generációnk hasonlít az Özönvíz utáni Noéra és család-

jára. Maroknyi szomorú túlélője vagyunk a világnak.

Erős a kísértés, hogy kétségbeesésünkben feltegyük kezünket, és ne vegyünk részt egy olyan világ újjáépítésében, mely ennyi gonoszságot és bánatot hordozhat magában. Ám ez a megmenekülésünk felett érzett hála és a halottak emlékének a megcsúfolása lenne. Így a mi felelőségünk az, hogy magunkra vállalva a terhet, kinyújtjuk kezünket mások felé, és segítségüknek akár anyagi, akár érzelmi, akár spirituális szükségleteikben. Nehéz lesz. Talán még meg is sérülünk míg szent kötelességünket teljesítjük. De nem magunkért tesszük. Ebben a pillanatban is rengeteg az éhes ember, akit etetni kell, a didergő, akit öltöztetni kell és a tudatlan, akit tanítani kell. Addig nem pihenhetünk, míg utolsó csepp vérünkkel és verejtékünkkel meg nem próbáltunk mindent. És ha így teszünk, a mi hajónk is biztonságban köthet ki a történelem hegycsúcsán.

Kovács Kristóf rabbinövendék
cikke **Elisha Greenbaum írása**
nyomán

A hét témái: október 24-26.

Kedd:

- Ezra - A babilóniai száműzetés és visszatérés
- Paróka vs. fejkendő, kipa vs. baseballsapka – A haj lefedésének szabályai

Szerda:

- Bevezetés: a nő Judaizmusban betöltött szerepe – új szemzőgből
- „Emigrálás az Igéret Földjére” Lech Lechá (1Mózes 12.)

Csütörtök:

- Talmud Bráhot traktátus
- Négy kérdés, ami nem hagyta nyugodni Maimonidészt

ZSIDÓ TUDOMÁNYOK SZABADEGYETEME

Tanulj velünk te is!

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 15:30: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 13:00 Délutáni ima (a Keren Orban); 17:00: **Ábrahám lázadása** (*Oberlander Báruch előadása*); 18:00: *Minchá* délutáni ima, *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

17:05: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás

18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

A tfilin-kampány

Chaim Jacobsnak hívnak. Angliában születtem, és London Stamford Hill nevű negyedében nőttem fel egy hagyományhű családban. A Cranwich Roadon laktunk, London lubavicsi utcáján. Ott lakott Bentzion Shemtov rabbi, a Rebbe küldötte, és a 89-es szám alatt működött a lubavicsi iskola. Ötéves koromtól fogva jártam az iskola esti és vasárnapi foglalkozásaira. Így kerültem kapcsolatba én és az egész családom a Chábáddal.

Később a Chábád New York-i központjában működő jesivában tanultam, és abban a kitérítésben volt részem, hogy közelről figyelhettem meg a Rebbe működését.

1967. június 3-án, a szíván hónapjának beköszöntét megelőző szombaton a Rebbe az izraeli helyzetről beszélt. Abban az időben az egész Közel-Kelet krízishelyzetben volt, mivel néhány héttel korábban az egyiptomi Nasszer elnök megszüntette az országában állomásozó ENSZ békefenntartóktól, és blokádot alá vonta az Akabai-öblöt. Az izraeli hajók nem tudtak befutni az eilati kikötőbe, illetve nem tudtak onnan elindulni sem, és a helyzet napról napra komolyodott. A Rebbe a Talmudot idézte, mely szerint ez a mondat: „A világ népei látják, hogy Isten Neve van rajtatok, és félni fognak tőled”, a tfilinre utal. A Rebbe fontosnak tartotta, hogy ez az üzenet eljusson az izraeli katonákhoz.

A következő napot (vasárnap) a Rebbe böjtöléssel töltötte, és hétfőn, június ötödikén megkezdődött a hatnapos háború. Emlékszem, milyen izgatottsággal töltött el mindenkit a hír, hogy a háború első napján az izraeli légierő megsemmisítette a teljes Arab Légierőt: Egyiptom, Szíria és Jordánia katonai gépei fel sem tudtak szállni. A háború második napján, a Rebbe útmutatását követve, néhány más jesivabeli tanulóval együtt elindultunk, hogy nem-vallásos zsidó üzletemberekre tegyük fel a tfilint. A Kingston Avenue, az Empire Boulevard és a Utica Avenue boltjait látogattuk végig,

és mindenkinek azt mondtuk: „Segítsük Izraelt a győzelemhez.” – azon a napon senki nem utasította vissza a tfilinrakást, annyira inspirált minket a várható izraeli győzelem. A Rebbe azt szerette volna, ha ez az inspiráció tovább folytatódik. Ha akkoriban bármelyik zsidótól azt kértük, hogy pénzzel segítse Izraelt, kérdés nélkül azon-

Chaim Jacobs rabbi és felesége Sora az elmúlt 45 évben a skóciai Chábád társigazgatói voltak. az interjú 2014 májusában készült.

nal kiürítette a pénztárcáját. A Rebbe úgy vélte, hogy ha pénz helyett azt kérnénk az emberektől, hogy tegyenek tfilint Izraelért, minden zsidó megtenné.

Ezután továbbra is kijártam tfilint rakni, és naponta jelentést küldtem a Rebbének tevékenységemről. Miután kézhez kaptam az első jelentésemet, így szólt: „Örülök a jó híreknek... mert minden egyes ember, aki felteszi a tfilint, arra ösztönözhet másokat, akik látják őt, hogy ugyanezt tegyék.”

Egy napon, amikor a Bedford Avenue-n sétáltam, megláttam egy, a vietnami háborúra gyakorlatozó csapatot. Megkérdeztem tőlük, hogy van-e náluk bármiféle imádkozási lehetőség zsidó katonák számára. Nem volt, de örültek volna neki, így megszerveztem a szombat reggeli imákat. Vasárnaponként egy tucat más jesivatanulóval tértem vissza, és gyorsan felraktuk annyi zsidó katonára a tfilint, amennyire csak lehetett.

Amikor ezt elmeséltem a Rebbének, azt a választ kaptam,

hogy folytassam még nagyobb lendülettel, amit elkezdtem, van rá anyagi keret is – ez igen szokatlan dolog volt a Chábádban. Még egy kis irodára is futotta a pénzből, amit elsősorban arra használtunk fel, hogy különféle vallásos tartalmú ismertetőket, később pedig az áldásokat angol fordítással együtt tartalmazó lapokat is készítettünk és nyom-

sikereket értünk el, és „minden pillanatban láttuk az Örökkévaló csodatételeit”. Mindig is ilyen volt: minimalizálta a problémát, rámutatott a pozitívumra és ösztönzött. Ezután arra is emlékeztetett, hogy amikor Glasgow-ba érkeztünk, minden tekintetben előről kellett kezdenünk mindent. Mostanra azonban, Isten áldásával, fiaink és lányaink voltak, akik a Tóra és a micvák útját követték. Saját házuk volt. Különféle intézményeket alapítottunk és sokak által látogatott foglalkozásokat szerveztünk. A helyi vezetők, zsidók és nem zsidók egyaránt, ismertek és elismertek minket. Miért panaszkodunk hát a helyzetünkre?

„Az anyagi helyzetetek a múltban számos alkalommal volt hasonló a jelenlegihez, és a dolgok minden esetben rendbejöttek. Most sem lesz másként... meg kell tennetek a logikus lépéseket annak érdekében, hogy visszafordítsátok a folyamatot, és ami a legfontosabb, teljes mértékben biznotok kell Istenben...”

„Furcsa az a gondolat, hogy elhagyjatok mindent, amit eddig elértetek, és újra kezdjétek mindent valahol máshol. Érdemes ezen egyáltalán elgondolkozni?”

„...Természetesen imádkoznotok kell, hogy Isten bőkezűen beteljesítse minden szükségleteket..., de ezt meg kell előznie az irántatok tanúsított végtelen jószágáért érzett hálának. Igazi és gyakorlati örömeink.”

A levéllel egy ajánlat is érkezett egy hároméves, 1000 fontos kölcsönre. És kiderült, hogy pontosan erre az összegre volt szükségünk ahhoz, hogy áthidaljuk a nehézségeket abban a bizonyos időszakban. Minden más történelem. Glasgow-ban maradtunk, és minden úgy alakult, ahogy kellett, ahogyan a Rebbe tudta, hogy alakulni fog.

Chaim Jacobs rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

A rabbi válaszol

Smini áceret: Melyik szukkoti micva „ér többet”?

Kedves Rabbi!

Kérem, magyarázza meg, miért van az, hogy Smini áceretkor a szukkában eszünk, csak épp áldást nem mondunk rá, de az ünnepi csokrot már egyáltalán nem lengetjük – se áldással, se anélkül. Mi a különbség a két szukkoti micva között, amiért így megkülönböztetjük őket Smini áceretkor?

Üdvözlettel: G. Péter

Kedves Péter!

A válaszhoz a zsidó naptár különlegességétől kell indulnunk, melyben 29 és 30 napos hónapok váltják egymást. Ideális esetben, a tórai előírás alapján (2Mózes 12:2., 3Mózes 23:2.), a jeruzsálemi Szánhedrinnek, a rabbinikus bíróságnak kell bejelentenie, hogy az adott hónap hány napos lesz. Az ókorban sok helyre csak hetek múltán jutott el ez a hír. Így megtörténhetett, hogy a hónap 15. napján kezdődő Peszáchkor (niszán hónapban) vagy Szukkotkor (tisri hónapban) még nem tudták, hogy melyik napon kell pontosan kezdeni az ünnepet. Ezért kénytelenek voltak kétnapos ünnepet tartani, vagyis minden ünnepnek lett egy másnapja (pl. második széder) és a többnapos ünnepek egy nappal hosszabbá változtak. Csakhogy Szukkot után rögtön következik egy másik ünnep, Smini áceret. Így a Szukkot utolsó napjának, Hosáná rábának a duplázása más ünneppel ütközne, melyre a szukkoti micvák – a szukkában ülés és az ünnepi csokor lengetése – már nem vonatkoznak.

Tórai parancsolat (5Mózes 4:2.), hogy nem lehet sem hozzátenni

a micvához, sem elvenni belőle, így Smini áceretkor nem lehet micvaként lulávot lengetni vagy szukkában enni. Hogy lehet akkor megduplázni Szukkot hetedik napját és ugyanakkor

megünnepelni Smini áceretet is? Bölcsseink a probléma megoldására megvizsgálták, mit lehet „becsempészni” Smini áceretbe Szukkot micvaiból és mit kell mindenképp elhagyni. Három különbséget találtak a luláv, vagyis az ünnepi csokor és a szukká között, ami miatt az egyiket használjuk, a másikat viszont nem.

Sátorban bármikor ehetünk

Az ünnepi csokor lengetésének kizárólag a micva miatt van értelme, Szukkot ünnepén kívül semmi okunk nincs rá. Így ezt semmiképp nem lehet Smini áceretkor csinálni. Ezzel szemben a sátorban nem csak a micva miatt ehetünk, hanem bármikor, amikor kedvünk tartja (Toszáfot a Szukká 47a-hoz Métáv bekezdése). De Smini áceretkor áldást már nem lehet mondani rá,

hiszen ezen a napon már nem kötelező a sátorban ennünk.

A mukce tilalma

Mukcének nevezzük azokat a dolgokat, melyeket nem szabad szombaton vagy ünnepnapon használni, éppen ezért megmozdítani is tilos. Szukkotkor a luláv szertartási tárgy, de szombaton – még a Szukkotra eső szombaton is és olyan ünnepnapokon, amikor nem kötelező lengetni (tehát pl. Smini áceretkor), mukcává válik (Sulchán áruch OC 658:2 RöMÁ). Ezzel szemben a szukka egy oltalmat adó sátor, van funkciója a micván túl is, nem mukcá, használható – áldás nélkül. (Toszáfot uo.)

**Hétnapos micva
v. egynapos micva**

A szukkában étkezés tórai micva az ünnep mind a hét napján. Ha nem tudjuk pontosan, melyik nap van vége az ünnepnek, akkor ki kell terjeszteni a nyolcadik napra is a biztonság kedvéért.

Ezzel szemben a lulávra két utalást találunk a Tórában. Az egyik szerint (3Mózes 23:40.) „Isten előtt” kell azt venni hét napon, míg a másik az mondja (uo.) „vegyetek magatokhoz [a lulávot] az első napon”. Ebből következik, hogy Isten előtt (ti. a Szentélyben) mind a hét napon bibliai előírás a csokor lengetése, míg a Szentélyen kívül csak az első napon (Szukká 41a. és Rási uo.). A Szentély lerombolása után, annak érdekében, hogy ne szűnjön meg a hétnapos micva, Rábán Jochánán ben Zákáj kiterjesztette minden helyre, rabbinikus előírásként áldásmondás-

sal. Maimonidész szerint (A luláv szabályai 7:15.), ha felépül a Szentély, akkor újra helyreáll a rend: a Szentélyben hét napig, a Szentélyen kívül csak egy napon teljesítjük majd a luláv micváját. Mivel a hétnapos lengetés már Szukkotkor is csak rabbinikus előírás, azt nem terjesztették ki a Smini ácerettel ütköző nyolcadik napra. (Hámichtám a Szukká 47a-hoz)

**Miért maradt fenn
a kettős ünnepnap?**

Hilél Nösziá állította össze a ma is használt naptárunkat i.sz. 359-ben, amivel előre kiszámítható a hónapok első napja és hossza. Bölcsseink azonban úgy vélték, hogy előfordulhat, hogy valamiért ismét bizonytalanság lesz a hónapok hosszát illetően, ezért döntöttek úgy, hogy azokon a helyeken, ahol korábban már kétnapos ünnep jött szokásba, ott fenntartják ezt.

Azt gondolhatnánk, hogy az okostelefonok korában ez már végképp felesleges. Ennek ellenkezőjére szolgáljon például közösségünk egyik tagjának az esete, aki Kínába utazott tanulni fél évre. Arra kért, írjam össze neki, hogy az adott városban mikor jön be és megy ki a sábesz. Csakhogy Kínába nem lehet csak úgy e-maileket küldeni, így minden héten kérdéses volt, hogy a cenzúra miatt eljutnak-e hozzá a szombati időpontok. Ebből is látszik, hogy igaz volt bölcsseinknek, amikor azt mondták, hogy biztos, ami biztos, maradjon meg a régi szokás.

Üdvözlettel:
Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG